

3

การคุ้มครองเกษตรกร

พระราชบัญญัตินี้ยังได้กำหนดให้ข้อตกลงหรือเงื่อนไขในสัญญาที่ไม่เป็นธรรมไม่มีผลใช้บังคับหรือตกเป็นโมฆะ ได้แก่

(1) ข้อตกลงที่บังคับให้เกษตรกรต้องรับมอบพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ อาหาร ยา สารเคมี เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ไม่มีคุณภาพ หรือไม่เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญา หรือที่ไม่มีฉลาก หรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าตามที่กฎหมายกำหนด

(2) ข้อตกลงที่ยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรต่อเกษตรกร ในความชำรุดบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ อาหาร ยา สารเคมี เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือปัจจัยการผลิต ที่ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรเป็นผู้จัดหา

(3) ข้อตกลงหรือเงื่อนไขที่กำหนดให้มีการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สิน หรือสิทธิใด ๆ ของเกษตรกรให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรหลังจากการบอกเลิกสัญญาหรือในกรณีที่เกิดสัญญา

(4) ข้อตกลงหรือเงื่อนไขที่ให้เกษตรกรต้องรับผิดชอบในสัญญาแม้เกิดเหตุสุดวิสัยหรือสาธารณภัยอันไม่อาจจะโทษฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้

(5) ข้อตกลงที่ให้สิทธิผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรในการบอกเลิกสัญญาโดยเกษตรกรไม่ได้ผิดสัญญาในข้อสาระสำคัญ

(6) ข้อตกลงที่เรียกหรือกำหนดให้เกษตรกรต้องมีการเพิ่มขึ้นมากกว่าภาระที่กำหนดไว้ในเวลาที่ทำสัญญา

(7) ข้อตกลงที่กำหนดให้ต้องนำเงินชดเชยที่เกษตรกรได้รับจากทางราชการหรือค่าสินไหมทดแทนจากการประกันภัยให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร

(8) ข้อตกลงที่กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรเปลี่ยนแปลงราคาวัตถุดิบ หรือค่าตอบแทนได้เพียงฝ่ายเดียว

นอกจากนี้ กฎหมายบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรมีหน้าที่ต้องส่งมอบสัญญาให้เกษตรกรในวันทำสัญญา หากก็จะฝ่าฝืนมีโทษปรับด้วย และหากสัญญามีรายละเอียดไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เกษตรกรมีสิทธิเลือกที่จะให้เพิ่มข้อความในสัญญาให้ครบถ้วนและให้สัญญานั้นมีผลใช้บังคับต่อไป หรือจะบอกเลิกสัญญานั้นก็ได้

ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
หรือสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด
หรือทางเว็บไซต์ www.opsmoac.go.th/contractfarming
สายด่วนโทร 1170

หลักเกณฑ์และ แนวทางปฏิบัติ ในการจัดทำสัญญา ในระบบเกษตร พันธสัญญา

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริม
และพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการจัดทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 มีเจตนารมณ์ในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมทั้งกำหนดกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อช่วยสร้างความไว้วางใจ ความร่วมมือ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรอย่างยั่งยืน

โดยพระราชบัญญัติได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการจัดทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาไว้ 3 ส่วน ได้แก่

1

การจัดทำเอกสารสำหรับการชื้อชวน

ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรต้องจัดทำเอกสารสำหรับการชื้อชวนและร่างสัญญาให้เกษตรกรทราบล่วงหน้าก่อนเข้าทำสัญญา พร้อมทั้งรับรองความถูกต้องของข้อมูลตามเอกสาร โดยเอกสารสำหรับการชื้อชวนอย่างน้อยต้องมีข้อความหรือคำรับรองเกี่ยวกับข้อมูลในการตัดสินใจลงทุนและเข้าทำสัญญา ดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลทางพาณิชย์ หรือข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ของผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรที่ประสงค์จะชื้อชวนต่อเกษตรกร

(2) ข้อมูลแผนการผลิต เงินลงทุน คุณภาพตลอดจนประมาณการของจำนวนหรือปริมาณของผลิตผลตามสัญญา ระยะทางที่เหมาะสมในการขนส่ง ระยะเวลา คืนทุน ความคุ้มค่าในการผลิต และภาระความเสี่ยง

(3) ข้อมูลอันจำเป็นในกระบวนการผลิตตามสัญญา รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐานของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ อาหาร ยา ปesticide การผลิต สารเคมี เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าคุณภาพและมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

และยังกำหนดให้เอกสารสำหรับการชื้อชวนให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา และหากข้อความใดในสัญญาขัดหรือแย้งกับข้อความในเอกสารสำหรับการชื้อชวนให้ตีความไปในทางที่เป็นคุณแก่เกษตรกร

2

การจัดทำร่างสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

สัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาต้องจัดทำเป็นหนังสือ ใช้ข้อความภาษาไทยที่เข้าใจง่าย หากมีศัพท์ทางเทคนิคจะต้องมีคำอธิบายประกอบ และอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(1) ชื่อคู่สัญญา สถานที่ติดต่อระหว่างคู่สัญญา และวันที่ทำสัญญา

(2) วัตถุประสงค์ของสัญญา โดยระบุลักษณะหรือประเภทของการผลิตผลิตผล และคุณภาพของผลิตผลทางการเกษตร

(3) ระยะเวลาในการปฏิบัติตามสัญญา ต้องมีความสอดคล้องกับระยะเวลาในการผลิต หรือประมาณการระยะเวลาคืนทุน

(4) รายละเอียดของสถานที่ผลิต โดยระบุขนาดพื้นที่ และที่ตั้งของสถานที่

(5) หน้าที่ของคู่สัญญา

(6) ราคาและวิธีการคำนวณราคาวัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตร หากมีการกำหนดราคาโดยอ้างอิงจากราคาตลาด ต้องกำหนดให้ชัดเจน ณ เวลาใด

(7) วันและสถานที่ในการส่งมอบผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรและการชำระเงิน ต้องระบุให้ชัดเจน

(8) เหตุยกเว้นการไม่ปฏิบัติตามสัญญาในกรณีเกิดเหตุสุดวิสัย หรือไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และอยู่นอกเหนือการควบคุมของคู่สัญญา

(9) กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนของการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรว่าเป็นของคู่สัญญาฝ่ายใด

(10) ผู้รับความเสี่ยงภัยในผลิตผลทางการเกษตรและความเสี่ยงทางการค้าในกรณีที่ผลิตผลทางการเกษตรไม่สามารถจำหน่ายได้ตามราคาที่กำหนดไว้

(11) การเยียวยาความเสียหายจากการผิดสัญญา

(12) สิทธิในการบอกเลิกสัญญาของคู่สัญญา

